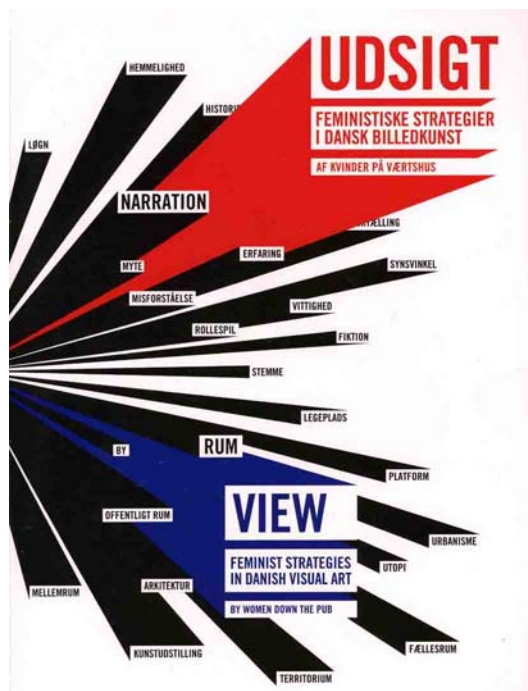

Nye udsigter

Nødvendig bog om feministisk billedkunst i Danmark

Kvinder på Værtshus (red.): Udsigt. Feministiske strategier i dansk billedkunst. Informations Forlag 2004. 262 s. 298 kr.

Af Ulla Angkjær Jørgensen

Jeg sidder med *Udsigt* i den ene hånd og *Billedet som kampmiddel* (herefter *Billedet*) i den anden. Dette er på ingen måde tilfældigt. *Billedet* udkom i 1977 på Informations Forlag og *Udsigt* er på mange måder dens opfølger. *Billedet* var en beskrivelse af kvindelige kunstneres arbejde i 1970'erne, men havde også en almen feministisk vinkel, der handlede om "almindelige" kvinders forhold til kunst og billeder, emner, der blev behandlet gennem artikler, interview, rapporter fra tidens kollektive samlivsformer, anonyme billedudtryk m.m. Bogen pointerede derved, at kunst produceres i en social virkelighed. Såvel bogens indhold som form står i dag som et vidnesbyrd om 1970'ernes feministiske kunst. Den beskriver i et meget konkret sprog, hvori aktiviteterne bestod: Den er dokumenterende, ikke analytisk og teoretisk, men demonstrerer alligevel en analytisk bevidsthed ved at tænke i "billedet" som struktur, eller som vi siger i dag som visuel kultur. I sin form understøtter bogens grafiske layout dens indhold ved at være lagt til rette som en kollage af billeder og tekst. Billeder og tekst har lige stor præference, idet billederne ikke har illustrativ karakter, men taler for sig selv. *Billedet* har fungeret som noget nær den eneste reference, der har været af få tag i om 1970'ernes feministiske kunst i Danmark. En anden vigtig tekst, nemlig kataloget fra

kvindeudstillingen på Charlottenborg i 1975 har været så godt som umulig at opdrive.

Forbindelse mellem 1970'erne og 1990'erne

Udsigt er derfor en kærkommen udgivelse, der da heller ikke lader læseren i stikken i forhold til at samle op og give oversigt. *Udsigt* viser på forskellige måder, at den står i gæld til *Billedet*. Den er imidlertid skrevet i kølvandet på 1990'ernes og er derfor teoretisk og analytisk lagt op. Man kan sige at *Billedet* og *Udsigt* fletter sig ind i hinanden; eksempelvis er Jytte Rex en af interviewerne i *Billedet*, mens hun er en af de interviewede i *Udsigt*.

Bogen er tilrettelagt med vekslende typer af tekster. Der er bestilte analyser, som fx Rune Gades "Køn og kunst" om at tænke kunst i et kønsperspektiv og Sanne Kofod Olsens "En ny kunsthistorie!", der tager diskussionen om selve kunsthistorieskrivningen op. På den måde placerer bogen sig bevidst i forhold til den kunstteoretiske debat, der har været ført i 1990'erne. Der er enkelte kunsthistorier, fx om "XX – Kvindeudstillingen" på Charlottenborg i 1975 og debatten bagefter, om bogprojektet *Billedet som kampmiddel*, om udstillingen "Damebilleder" i 1970, etc. Der præsenteres billedkunstværker og -projekter fra dengang og nu. Derudover har Kvinder på Værtshus (herefter KpV) selv lavet en del interview med kunstnere, der var aktive dengang og nu og med den yngre kunstnergeneration, som de selv tilhører, og som har været en del af den nye feministiske bølge i 1990'erne.

Vigtig bog

Det er i det hele taget en grundig og appetitvækkende udgivelse KpV har præsteret. For god ordens skyld skal det lige nævnes, hvem Kvinder på Værtshus er. De præsenterer sig selv som "en gruppe feministiske kunstnere, der samarbejder omkring repræsentationskritiske og kønspolitiske spørgsmål", og bogen *Udsigt* er produktet af et samarbejde mellem Nynne Haugegaard, Nanna Dubois Buhl, Åsa Sonjasdotter og Lisa Strömbeck.

Udsigt er selvfølgelig et *must* for alle kunsthistorikere, især dem, der ikke mener, at feminisme og kunst har noget at sige hinanden. Men den henvender sig også til folk med andre baggrunde end kunstfaglige, der tørster efter en oversigt over feministisk kunst i Danmark. En udgivelse som denne rejser automatisk spørgsmål om kunsthistorieskrivning i al almindelighed. Det gør den ved sin blotte tilstedeværelse som noget, der præsenterer sig selv ved siden af den traditionelle kunsthistorie, og bogens to første artikler adresserer da også dette spørgsmål. Vi er ikke færdige med at diskutere, hvordan vi skal få balanceret overrepræsentationen af

mandlige kunstnere i kunsthistorien. Det er stadigvæk et problem, hvordan de oversete kunstnere kan blive integreret i den gældende kunsthistorie, for som Rune Gade skriver, så "risikerer man at skrive den i forhold til forestillinger, der allerede én gang har ekskluderet kvindelige kunstnere". For at tage den kvindelige Andethed alvorligt i kunsthistorien og komme uden om "appendix"-situationen, altså det forhold, at kvindelige kunstnere blot føjes til en allerede eksisterende struktur, skulle hele kunsthistorien ret beset skrives om. Alle skulle til fornyet optagelsesprøve. Det vil ændre kunsthistorien på et strukturelt niveau.

Udsigt er en flot udgivelse, fordi den er bevidst om dette problem, og derfor ikke påtager sig at skrive en kronologisk kunsthistorie. Bogen er en debatterende kunsthistorie fortalt af mange stemmer, hvilket giver en del gentagelser på det informative niveau – hvis man skal drysse en knivspids malurt i bægeret her på falderbet. Dette er imidlertid ikke andet end en skønhedsplet på en nødvendig udgivelse.

Ulla Angkjær Jørgensen er førsteamanuensis i kunsthistorie ved Universitetet i Trondheim.